

1886

Budapest, 1885.

Ötödik évfolyam 10. szám.

Péntek, július 10.

KIADÓHIVATAL:
Budapest, Gyöngyök-utca 9. sz.
Ide ezimendők az előfizetési
pénzek, hirdetések és nyilttér.
M megjelenik minden pénteken.
Előfizetési díj:
Egész évre 6 frt — kr.
Félévre 3 „ — „
Negyedévre 1 „ 50
Egyes számok 12 krért
az elárusító helyeken kaphatók.

NÉP JOG

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
Budapest, VIII., Vas-utca 13. sz.
Ide küldendő a lap szellemi
részét illető minden közlemény.
M megjelenik minden pénteken.
Előfizetési díj:
Egész évre 6 frt — kr.
Félévre 3 „ — „
Negyedévre 1 „ 50
Egyes számok 12 krért
az elárusító helyeken kaphatók.

Hogy áll a világ.

Itthon. Egészen ellankadt világ ez. Nem is tudnánk ebben a csunya melegben miről politizálni, ha a jövőendő keserűségek előre nem vetnék az árnyékukat. Ez alatt aztán megállhatunk hűselni egy-egy óráig. Az Ausztriával való gazdasági szerződés megújításának a kérdése az, a mi ez idő szerint igazán „keserű árnyékot“ vet a magyar földre. Arra, hogy a speciális magyar érdekeket, már mint a földmivelő magyar birtokos és gazda, valamint a kis-ipar érdekeit, kutyába fogják venni, el lehetünk készülve. Zsidó az úr, az diktálja a paktumot. Csak a kereskedőnek meggyárosnak — a mi nálunk, sőt Ausztriában is annyit jelent, hogy zsidónak — legyen jó dolga, a többivel nem ér rá bajlódni Tisza Kálmán ő exzellenziájára meg az ő fejbőlintó miniszter társai.

Egyébként, hogy a dolog sorsát a történehez híven előadjuk, a kiegyezés dolgában ezen a héten Bécsben jártak a magyar miniszterek s konferáltak osztrák kollégáikkal. — Végezték pedig azt, hogy majd az őszön végeznek. Ezt a történelmi eseményt a felhivatalos Bud. Con. a következőleg adja elő:

A vám- és kereskedelmi szerződés megújítására, valamint minden ezzel összefüggő közös ügyekre vonatkozólag tartott értekezések ez időre befejeztettek. Az osztrák és a magyar miniszterek tanácskozása gr. Taaffe osztrák miniszterelnökénél 8-án 12-től 2 óráig tartott, ezután 1/3-tól 1/5-ig a külügyminiszteriumban gr. Kálnoky külügyminiszter elnöke alatt közös miniszteri konferencia volt, a melyen részt vettek még: Kállay Béni közügyi pénzügyminiszter, gróf Taaffe miniszterelnök, Dunajewsky pénzügyminiszter, báró Pino kereskedelmi miniszter, Tisza Kálmán miniszterelnök, gr. Szapáry Gyula pénzügyminiszter és gr. Széchenyi Pál kereskedelmi miniszter. Az osztrák és magyar miniszterek megbeszélései körébe bevonattak valamennyi közösügyi, a vám- és kereskedelmi szövettséggel összefüggésben álló kérdések, így nevezetesen a kvóta, a közvetett adók és a restitúciók kérdése és az állategészségügyek: — ama tanácskozásokban pedig, a melyeken a közös miniszterek is résztvettek, tárgyalattak a kereskedelmi-politikai ügyek is, illetve az ezzel kapcsolatban álló, oly felette fontos ügy — az 1886. és 1887. évben lejáró kereskedelmi szerződéseink megújításának kérdése.

A magyar miniszterek e tanácskozásoknál minden részletre vonatkozólag álláspontjaikat tartózkodás nélkül kifejtették és a magyar kormány előtt szükségesnek mutató javaslatokat megtették és azokat indokolták, úgy hogy a további tárgyalások egyelőre írásbeli úton lesznek folytathatók. Egyidejűleg az osztrák-magyar vámkonferenciának feladatául tüzetik ki, hogy — tekintetbe véve az illető külföldi államok, így Románia között való kereskedelmi-politikai viszonyunk minden eshetőségeit, természetesen teljes összhangzatban a külügyminiszteriummal — megfelelő instruk-

ciókat dolgozzon ki és egy javaslatot állapítson meg. Ősszel azután a most megszakított tanácskozások a közös miniszteri értekezleteken folytatni fognak. Minthogy igen számos, anyagi érdekeket érintő részletekről van szó, gondolni se lehet arra, hogy e tárgyalások egy pár nap alatt majd véget érhetnének.

A mi ezenfelül a magyar közvéleményt érdekli, az a kultusz-miniszternek a zsidó anyakönyvek tárgyában kiadott rendelete. Trefort úr ropant erélylyel hagyja meg a zsidóknak, hogy ezentúl vezessék rendszeresen az anyakönyveket. Ebben a tárgyban ez körülbelül a tizedik rendelete. Persze a jámbor miniszter azt nem veszi számba, hogy a hol zsidó van, ott mindenütt a piszok és a rendtelenség grasszál, s a zsidók se anyakönyvben, se másban addig ugyan rendet nem tartanak, a míg zsidók maradnak.

Angliában az az újság, hogy Salisbury, az új kormányelnök megszólalt s kifejtette az imént megalakult kabinet külügyi programját. Salisbury nyilatkozott mind a két kérdésre nézve, melyet az előbbi kormánytól megoldatlanul átvett. Két ország sorsa van függőben: a két ország

függ Angliának viszonyával valamennyi európai hatalomhoz, és mert Gladstone hibáinak tömkelegéből bajos a kivezető utat megtalálni. De míg Gladstone egyebet nem tudott, mint hogy az üntemertt nehézségek elől gyáván megfusson, látjuk, hogy Salisbury határozottan szembe akar velők nézni.

Franciaország befejezte ugyan a Kínával való veszekedést, de azért a verekedés nem szűnt meg. Most már a háború tovább folyik Annam ellen. A francia-kínai szerződés realizásáról van szó, melynek az annamiták ellene szegülnek. A dolog felől külföldi hírlapok a következőket jelentik:

A francia csapatokat Huéban az ottani citadella annamita helyőrsége megtámadta, de, mint Courcy tábornok jelenté, a helyőrséget a francziák visszaverték. E támadást a francia lapok a huéi udvar árulásának tulajdonítják. A huéi udvar — így szól a Temps — ledobta az alarozot e támadás által és az a tekintélyes csapat, melyet a fővárosban összegyűjtött, legalább har-

mincezezer főre becsülhető. Annam kormányzójára nézve, a ki a tulajdonképeni uralkodó, ütött a bukás órája. A francia főparancsnok el volt határozva, hogy teljes erővel érvényesíteni fogja Franciaország szerződészerű jogait, és ezért a legkiterjedtebb óvintézkedéseket tette, midőn bevonult Huéba. A huéi és thuan-anni francia csapatokon kívül körülbelül ezer főre menő fedezet állott rendelkezésére s csak így sikerült a támadást visszaverni. Ngyen-Van-Tuang kormányzónak sohasem volt egyéb célja, mint hogy az egyeduralmat Annamban a maga számára biztosítsa. Az ő keze játszott bele mindazon cselszövénybe, melylyel Tonkingban meg kellett küzdenünk. — Ő szervezte az ellenünk intézett támadásokat s folytonos összeköttetésben áll-



A tanulmányi alap pavillonja.

Afganisztán és Egyiptom. Az elsőről határozott hangon nyilatkozott, de nyilatkozata éppen azért nem bír közvetlen jelentőséggel. Biztosabban jelölte meg a kormány álláspontját, mert éppen az afganisztáni ügyben ez idő szerint kevés tenni valója maradt. Most is a toryk ismeretes oroszellenes álláspontját kiemelte, de az egyrészt a múltira, másrészt egy távolabbi jövőre vonatkozott, és inkább az egész angol nemzetnek nagy kötelességeire, mint kormányának feladataira figyelmeztetett. Jelenleg az új kormány sem tehet egyebet, mint hogy az előbbi kormány által elvállalt kötelezettségeket teljesíti, és bár a zulfikári szoros hová tartozása még mindig nagy nehézséget okoz az alkudozások menetében, semmi ok sincs rá, hogy az orosz-angol háborúnak szétfoszlott vízióját lássuk visszatérni.

Sokkal rejtélyesebbek Salisbury nyilatkozatai az egyiptomi kérdésről, holott az új miniszteriumnak tetteit ennek a kérdésnek kibonyolításában várja a világ. Gladstone itt csak óriási zavart teremtett, és a konzervatív miniszteriumnak itt haladéktalanul kell saját jobb politikáját érvényesítenie. Ezt az új politikát Salisbury még rejtélyesség fátyolával fedi el a világ előtt. A kérdésnek ma rendkívüli nehézségei vannak, mert össze-

lött a kínai tábornokokkal, még akkor is, midőn velünk már megkötötte a szerződéseket. Legutóbbi árulásával kijátszotta utolsó karttyáját s el fogja venni megeredemlett büntetését.

Olaszországban a miniszterválság véget ért és az új olasz kormány megalakult. Két miniszter távozott. Depretis kormányelnök nem talált alkalmas külügyminisztert és kénytelen volt magát vállalni a külügyi tárca ügyeinek vezetését. Az igazságügyi tárca vezetését Tajimi vette át, ki már másodikban lett igazságügyi miniszter. — Depretis kormányelnök — ki most három miniszteri tárca terheit viseli — szerdán mutatja be a képviselőházban az új minisztereket.

Spanyolországban egyre nagyobb mérvben dühög a kolera, s különösen a valenciai, murciai és aranjezi kerületekben lépett föl elijesztő arányokban, úgy hogy az egész országban naponta 1500—2000 megbetegedés és 450—600 halálozás történik. A Spanyolországban pusztító járványnak a mi területünkre való behurcolása ellen kormányunk végre erélyes lépésre szánta magát, a mennyiben a belügyminiszter körrendeletileg felhívta az összes törvényhatóságokat, hogy az e tárgyban tavaly kiadott rendeletei szigorúan fogantossintassanak.

A nagy taktikus.

Az országgyűlésnek alkalma lesz ismét a megyék szervezésével foglalkozni a jövő ülészek alatt, mert a kormány a létező hiányok orvoslását célzó javaslatot készült benyújtani. Így hirdetik a felhivatalos lapok, hozzá tevéen, hogy Tisza Kálmánnak nincs szándéka az önkormányzat lényegét érinteni a javaslatával.

Hát ez nagyon szép beszéd, s évekket ezelőtt ily beszédnek még hitelt is adunk volna; de azóta megtanított a miniszterelnök ur arra, mit tartunk az ő szíve szerinti önkormányzatról. Ma már daczára minden alkalommal ismételt tiltakozásának, mintha ő a közigazgatás összpontosításának híve s az önkormányzat ellenségeinek barátja volna, tudjuk, hogy minden törvény, érintse az a közigazgatás bármely ágát, csak növeli az askórt, melyben a megyei önkormányzat a nagy ur akaratából szenved. A felhivatalosok közleményeit tehát nem lehet, nem szabad másként érteni, mint hogy Tisza Kálmán ezuttal sem fogja még kérni a névlegesen fennálló megye eltörlését, nem fogja kívánni, hogy a közigazgatás törvény által nyíltan államosíttassék, de ismét oly intézkedések életbeléptetésén töri fejét, melyek a köz- s személyes szabadság főtényezőjének, «az alkotmány bástyáinak» lerombolását célozzák, s oly állapotot teremtsenek, mely a megyei intézmény legbuzgóbb híveit is oda kényszerítse, hogy önmaguk ellenezzék a csak névleges önkormányzatnak további fentartását.

Tisza Kálmán egyenes, nyílt javaslattal nem fog fellépni, hanem folytatja akna-munkáját, követi eddigi taktikáját s lesz továbbá is, mint volt eddig, szóval barátja, tetteivel ellensége az önkormányzatnak. Hisz ezt minden ténye nyilván tanúsítja. Mivé lett a megye az ő idomító keze alatt? Mivé lett a megye tisztviselőinek hatásköre? Egyenként fosztja meg a megyéket sarkalatos jogaitól, melyek nélkül önkormányzatot képzelni is képtelenség; hasonlítsa valaki össze a megyei közgyűlések mai hatáskörét azzal, melyet a deákpárti korszak elég gvarló törvénye kijelölt, s megdöbbenve kell, hogy észrevegye, miszerint, ha a deákpárti megye még csak árnyékává lett a réginek, Tisza Kálmán megyéje még ennek is torzalakja. Hiszen még az ellenőrzési jogot is kivette már a közgyűlés kezéből a mennyiben a fegyelmi ügyek kezelését a közigazgatási bizottságra ruházta. Eltörölt egyes megyei tisztségeket s ezek teendőit az államközegekre ruházta, a nélkül, hogy ez által az ürügyül vett hibákon bármit is segített volna; tovább haladva a kitűzött irányban, kieszelt a miniszteri felügyelőket, s ezek által közvetlen befolyást gyakorol a törvények s különösen rendeleteinek végrehajtására, a szabad választás a főispán kandidacionális jogainak túlságos kiterjesztésében amugy is rég illuzóriussá lett. A mai megye közgyűlése valóban szánandó valami, melyet tán csak azért tartanak meg négy-szer is egy évben, hogy a túlságos költsékezés által lehűtsék azok véréit is, kik ragaszkodnak még csúf maradványai, még külső formájában is az egykor oly hatalmas, áldásos instituczióhoz, mert gyűlésezni csak azért, hogy ott meghallgasson a közönség néhány teljesen érdek- s érdemnélküli miniszteri rendeletet, hogy tudomásul vegye, a mit az alispán jól vagy rosszul elvégzett, hogy megtudja, miként tisztviselőit megszámloltatta a főispán, teendőit elvégezték a felügyelők, meg a közigazgatási bizottság, csakugyan haszontalan idővesztegetés.

Most hátra van még, hogy az új javaslat hivatalnokká tegye a főispánt, a ki azután majd elvégzi az alispán teendőit, törölje el a főjegyző, főügyész stb. választását, s ott leszünk, hogy kívánnunk kell, miként e csúf helyett vegye át az állam teljesen az adminisztrációt; legalább akkor nevéen szólíthatjuk a gyermeket s senki sem róhatja fel többé az önkormányzatnak azt, a mi ma is

az összpontosítás hibája; Tisza Kálmán a nagy taktikus eléri céljait, oda jut kerülő utakon, hova egyenesen menni megkísérteni nem merete.

Hogy tervei így sikerülnek, annak kétségkívül magok a megyék egyik főokai. A főrendiház szervezésekor volt alkalom fel-támasztani a megyét halottaiból, meg is indult erre nézve az üdvös mozgalom, de útját vágta a közöny s az érvek ezer neme, s mily fenhargon hivatkozott Tisza Kálmán a tárgyalások alkalmával arra, hogy hiszen a megyék magok sem akarják képviseltetésüket a főrendiházban!

Most készül a kormányelnök utolsó csapást mérni ezen ősi intézményre; a megyék ismét hallgatni fognak? Bizonyosan úgy lesz, mert a világszellem aligha el nem határozta, hogy következzen a vizözön s akkor az utolsó gátot is le kell rombolni. Csak bár ne önmagunk végeznénk e munkát.

S Z A P U L Ó.

Boldog ország az, melynek lakóit kötéllal kell visszatartani, hogy meg ne szökjenek. Ilyen országgá tette hazánkat a Tiszajárás. A felvidéken tömegesen itt hagyják fiai az „édes anyát“. Nehogy hát az adófizetők elfogyjanak, elrendelte a kormány, hogy a kivándorlókat toloncolják vissza elhagyott tűzhelyeikhez, a rendelet kiadott, széjjel-közvetlen föganatosított is. Csakhogy a németnek is van ám esze, hát ha még zsidó is ő kelme! az agens is gondolt egyet s megmutatja az utat, mely Amerikába vezet. Tömegesen osztják szét a nép között a következő nyakba tört magyarsággal irt hirdetést: „Magyarnak vagy Tótnak ami kivándorolni kedve van, már atúl halottak, hogy a Határón és a Pént a néptől elvizek, és akór úgy háza Küldene. Eztet elkerülni a Határón akór csak 15 forint, maganal hadni, hogy lehet vasúti kartja Oderbergtül Brémaik vagy Oswinesintül Brémaik kiváltani, és a masig Pént körülbelül 70 forint, előre hazatül Postavál Brembe a F. Missler úrhöz küldeni, mert neki van a Felsőges engendmény hajóiroda Wasütüttza 13 és 14 Bahnhofstrasse 13 és 14, Bremen. A Postara kapja Rezepist, és ere kapja F. Missler úrnal Brembe a penst visa ha Rezepist megmutatja de 70 forint, kel Brembe küldeni, mert ha Amerikába gyönek akór kel valami Pént mutatni mert lehet hogy onét visa is küldenek. A F. Missler úr van engendmén a Város-tul a nép Amerikába küldeni, és ven neki a Városnál egy kezesség 15,000 Markot hadva, akór nem kel félni hogy a Pént nem biztos az hogy nem kapja visa.“ S a nép vándorol tovább is az igéret földere. Miért ne vándorolna, mi tartsa vissza itthon? tán a Szapary huszárai vagy a zsidók? Megtanulta, hogy a mit meghagy az egyik, azt elviszi a másik; miért ne próbálkozzék tehát Missler úrral, ki megígéri, hogy a neki kiadott pénzt visszaadja. De hát a kormánynak nem lehet szemére háyni semmit, megtette kötelességét, ki adta a rendeletet, hogy a kivándorlókat térítsék vissza; ha nem fogadnak szót, az ő hibájuk.

Ordots kapu, kiáltás város, mert ime megjött az ur rettenetes napja! No az nem jött még meg, de azért némüljön el a panasz, s nyiljanak az ajkak, hogy adjanak hangot a kítőró örömmek, mert ime a pénzügyminiszter urnak sikerült oly forrást felfedezni, melyből csak meritenie kell, hogy helyre állítsa a pénzügyek súlyegyenét. Tan Herecegovina s Bosznia megszállását szüntetik be? vagy az Austrával való kiegyezési tárgyalások azt eredményezték, hogy a ministerium javasolni fogja a „közös ügyek“ revüdiálását s a vámközösség megszüntetését? Dehogy, dehogy! Boszniában őriztetni fogjuk továbbá is a szilvát meg a kecskéket, a közös ügyeket pedig csak akkor nem szaporítják, ha azt Austria nem kívánja, az önálló vámterületről pedig ne is szóljunk, kés nem gyermekekébe való; könnyen megsérthetné vele barátjait! No hat akkor csakugyan nem lehet más, mint hogy Szapary újra szedetni fogja a „türelmi adó“-t, s vissza adatja ezután a zsidóval az államnak, a mit azok a polgároktól elkezeltek; hát kisse furesa rekompenzáció lenne az igaz, de hát a valami is jobb a semminél, csak hogy erről se lehet szó, a felvilágosult tizenkilencedik században. Korszerű ugyan megfejni a keresztényeket; hát azok csupan türelmes keresztények, de a zsidótól követelni valamit? Isten őrizzen meg a gondolattól is. — Mi lehet tehát, ha ez sem? Oh csekelység! csupan annyi, hogy feltalálta a panaceat azon nagy magasztos elven, hogy a kik megengedik maguknak a hazafias érdemek elismerésének luxusát, azok e fényűzést fizessék meg; hiven beszédet tehát az aradi 13 vértanu szobrara hazafias lelkesedés gyűjtötte tüke után a jövedelmi adót.

Öngyilkosság s a zsidók.*

Ijesztő mérvben szaporodik napjainkban azok száma, kik önkézüleg vetnek véget életüknek, s nagy figyelemre méltó, hogy ezek között aránytalanul sok a zsidó, kiket azonban sem sértett önérték, sem reménytelen szerelem, hanem majd kivétel nélkül eltévesztett spekuláció okozta veszteg kerget halálba.

* Megszivlelésül azoknak, kik a mai állapotokat előidéző okokat keresik.

Kétségtelen, hogy minden állam csak bizonyos mennyiségű zsidót képes elviselni, épp úgy mint a szivacs csak bizonyos mennyiségű vizet szívhat fel, s ha megtellett, egyetlen további csepp felvételére is képtelenné lesz. Miután pedig a zsidónak erkölcsi tartaléka nincs, könnyű megélhetésére pedig tulszaporodásánál fogva hiányoznak a feltételek, nagyhamar elhatározza magát, hogy nyomoruságának halállal vessen véget. Már a középkorban, bár akkor a börze méregfája nem hajtott oly vigan, mint ma, mely még erősebb természetűekre is bódítólag hat, s így ha nem volt is okuk néhány száz forint «különbözetért» ki-vegezni magokat, számosan voltak a zsidók között az öngyilkosok.

Franciaországban a XIV. században dühöngött második paraszt lázadás alkalmával a felkelők haragja a zsidók ellen fordult. 1320-dik évben nagy számmal menekültek azért egy a király tulajdonát képező toronyba, hol erősen ellentállottak az osztrómló tömegnek. De midőn a helyet tovább tartani nem lehetett, — nehogy a «tisztátalanok» kezébe jussanak, — elhatározták, hogy öngyilkossággal végzik életüket; ennél fogva legerősebb társukat felszólították, hogy egyenkint fejezze le őket. A felkért reá állt, s elvégezte a szörnyű munkát, de ezután gyermekektől környezve átment az ellentáborba, s ott, hogy életét megmentse, fel akarta venni a keresztséget, a parasztok vezére azonban visszautasította az ajánlatot, a gyilkos zsidót agyonütötték, azonban a gyermekeket bánatlatlanul hagyták, a kik közül — ha a krónikás igazat mond — többen hű s igaz katolikusokká lettek.

A következő évben negyven egynehány zsidó, kiket különféle bűnök miatt vetettek börtönre, hasonlóképen járt el; ismét hangoztatva azt, nehogy a tisztátalanok (keresztények) által vesszenek el, egy általuk szentnek tartott vén zsidót választottak a hóher szerepére, ez azonban csak úgy vállalta el a nemes hivatalt, ha ebben egyik fiatal társa segítkezik. Úgy lett; a suhanc egyenkint ölte le zsidó társait, legutolsónak hagyván a szent öregot. Mindön maga maradt, hiven zsidó természetéhez összeszedte legyilkolt társai aranyát s ezüstjét, s a megholtak ruhájából font kötelet éjnek idején le akart ereszkedni a börtörtoronyból, de a kötelet rövidre szabta, az elrabolt arany s ezüst terhe pedig meggátolta abban, hogy ismét vissza mászhasson, mit volt tehát tennie, leugrott a földre, azonban nem éppen szerencsésen, mert lábát eltörte. Segély kiáltásaira előjötték az örök, s miután tette kisült, másnap reggel felakasztották mellé függesztvén öngyilkos társainak hulláit, az akór divó szokás szerint.

Általában nagyon elbántak az öngyilkosok hulláival a középkorban; vagy felakasztották, mint az előbbi esetben is láttuk, vagy hordóba rakva — melyekre azután felírták az öngyilkos nevét, tettének indokát stb. — folyókba dobták. Annnyira ment az öngyilkosok elleni undor ez időkben, hogy az ajtküszöb alatt lyukat vájtak s a holttestet ott vonszolták ki, nehogy a küszöböt megszentselemlenítsék.

A 18. században XIV. Benedek pápa volt az, ki szelidebb nézetet nyilvánított, kijelentvén egy bullában, hogy az öngyilkosok örültek, a miért megengedte azt is, hogy ezek szent földbe temetessenek, míg az ideig vagy a vesztőhelyen ásták el őket vagy vadállatok elé vetették.

Bekövetkezett az egyenlőség, szabadság s testvériség korszaka. Mennyire kihasználták ezt a zsidók a maguk előnyére, azaz mennyire visszaélnék e szent szavakkal s eszmékkel a mi hátrányunkra, elég sajnósan tapasztaljuk. De hát azt mondja a példaszó: Ha a bűn már agyonette magát, akkor az erény jut asztalhoz; reméljük, hogy a közmondás most is így lesz. Nem törekedhetik ugyan értelmes ember arra, hogy a középkori eszmények ismétlődjenek, de bölcs, helyes törvények által ki kell irtani az elharapódzott zsidó szellemet s arra kell törekedni, hogy közzgazdaságunk egészséges alapra állíttassék; viszonyaink helyesen rendeztessenek. Csak is ezen uton érhető el, hogy azon áldozatok száma, kiket az öngyilkossági zsidó mánia a szorongatott keresztények közül ma oly bőven szed, kevesbedjék.

H Í R E K.

— Lapunk t. barátait felkérjük, hogy a vidékükön történt eseményekről bennünket értesíteni sziveskedjenek. A figyelmet tehetségünk szerint viszonzni fogjuk.

— **Kossuth Lajos** nagy hazánkfia ez idő szerint a savoyai Alpesek tövében, a lanzoi völgyben tartózkodik. Chi Lambertó annak az elhagyatott helységnek a neve, a hol most Magyarország volt kormányzója egyedül, inasa társaságában, keres nyári üdülést. Turinból Helfy Ignác kísérte a nagy bujdosót az olasz alpesek aljába, s ő volt segítségére annak a helynek a megválasztásában, hol Magyarország szemefénye, büszkesége a legnagyobb magányban eltöltse azt az időt, a míg ismét családjá körében enyhítheti a honfi szív fájalmát az apai szív örömeivel. Az Alpesek lanzoi völgye szépségével vetekedik a mi Tátránk gyönyörű vidékével. Itt fog eltölteni Kossuth körülbelül egy hónapot, míg nővére Ruttkayné visszatér a Magyarország egykori kormányzója előtt most oly messze fekvő Magyarországból. Nagy hazánkfia most a legjobb kedélyhangulatban, viruló egészségben járja be sétái közben az Alpesek halmait és rónáit. Mélyen szerető apai szíve fiai sikerében, dicsőségében igazán találhat vigasztalást sok más keserűségért. Az ifjabb Kossuth Lajos most Olaszország Tolnayja. Egész Olasz-

datore címmel tüntette ki. Ez a commendatore cím majdnem annyi, mint nálunk a valóságos belső titkos tanácsosság. A ki Olaszországban a commendatore címet nyeri, annak rendesen magának kell megszerezni az e címmel járó keresztet. Umberto király, tekintettel Kossuth Ferencznek nagy érdemeire, a keresztet maga küldte el neki. Kossuth Lajos Tódor s Kossuth Ferencz apja méltán lehet büszke fiaira s méltán lehet büszke az egész magyar nemzet rájuk, a kik idegen földön szereztek dicsőséget a magyar szorgalomnak és magyar tehetségnek. Vajha mindezt nem idegen ország javára lehetne értékesíteniök!

— **Arany János hivatalos stílusa.** Zeiler Ferdinánd békés csabai tekintélyes polgár a nemzeti múzeumnak egy érdekes ereklyét ajándékozott, melyet legénykora óta őriz s mely arról tanuskodik, hogy a nyelvnek oly nagy mestere mint Arany János volt, sem birt megszabadulni néha a hivatalos stílus nyelvészamitó szólásformáitól. Ime a „vicenotáriusi bizonylat”: „Leveľünket elõmutató Zeiler Ferdinánd mészáros legény az iránti kérelmével járulván hozzánk, hogy négy év óta közöttünk laktában való magaviselõterõl adnánk hiteles bizonyítványt: ez méltányos kérelem következte hitelesen bizonyoságot teszünk, hogy említett Zeiler Ferdinánd közöttünk lakása egész ideje alatt magát becsületesen és illendõen viselte és semmiemü rossz tettével magát meg nem bélyegezte. Mirõl adjuk városi pecsétünkkel megerõsített jelen bizonyítványunkat. Kelt Szalontán, január 5-én 1847. Arany János m. k., másodjegyzõ. (P. H.) Törvénybíró Kiss János m. k.

Dunán át építendõ állandó hid segélyével leendõ összeköttetése kérdését tüzetes megfontolás tárgyává tevén, ez irányban nézeteit illetve elhatározását kész a város közönsége küldõtteivel szóbelileg megismertetni. E határidõül július hó 6-ikát tüzte ki, s felhívta a város közönségét, hogy kijelölende bizalmi férfait utasítsa, hogy az említett napon nála jelenjenek meg.

— **Az udvar Budapesten.** A budai királyi várakban már megkezdtek az elõkészületeket az udvar fogadtatására. Nagyobbmervû átalakítások vannak tervben, mivel az idei õszi saison a várpalotában sokkal mozgalmasabb lesz, mint az eddigiek. A királyi családnak majdnem minden tagja a fõvárosban fog tartózkodni rövidebb-hosszabb ideig s a kiállítás bezárásának ünnepén az udvar még fényesebben lesz képviselve, mint a megnyitáson volt. A királyné már szeptember hóban megérkezik Gödöllõre Mária Valéria királykisasszonynyal és nagy kísérettel, míg a király és a trónörökös pár október közepén érkeznek a budai várakba s ugyanekkor a királyi rokonság is megérkezik. Az átalakításokat egyelőre a várkertben kezdték meg, mely a minapi vihar alkalmával szintén sok kárt szenvedett. A virággyakat nyári virágokkal töltik meg, sõt némelyikben már õszi szõnyegpázsit is pompázik. A palota külsején több helyütt már folynak a javítások s belül az összes lakosztályokban is kisebb-nagyobb átalakításokat fognak végezni.



Takarás után.

ország vasúthálózata két részre oszlik, még pedig az apennini félsziget hosszában történt a felosztás. A vasúthálózat egy része a mediterranea, a másik az adriatica. Kossuth Lajos Tódor igazgatója a mediterranea vasúthálózatnak, mely Olaszország legészakibb csücsától egész Sziciliáig terjed le a Földközi tenger mentében. A vasúthálózatnak ez a beosztása új dolog Olaszországban. Ennek a beosztásnak egész szervezése a Földközi tengeri hálózatra nézve az ifj. Kossuthra van bízva. Ez a szervezés veszi igénybe most az ifjabb Kossuth Lajos minden idejét. Ez a magyarázata annak, hogy õsz hazánkfia most a Dunától, Tiszától távol, a messze Alpesek aljában, úgyszólván elhagyatottan éli át a nyarat. Mihelyt szeretett nővére, Ruttkayné visszatér a hazai földről, a melyre õ nem léphet, Kossuth is visszatér Turinba, az õsszel azonban Nápolyba teszi át lakását, hogy közelében lehessen fiának. A telet okvetlenül Nápolyban fogja tölteni. Hogy megmarad-e továbbra is Nápoly lakosának, az a télen szerzendõ égalji tapasztalatoktól függ. Hazafiúi fájdalma nemcsak Lajos fiában lel vigasztalást, hanem büszkeségére s büszkeségünkre nekünk az egész magyar nemzetnek, szolgál Ferencz fia is. Kossuth Ferencz a cesenai kénbányák igazgatója a már kimerítettnek hitt bányában egy új eret fedezett fel s ezzel ezernyi munkásnak szerzett kenyeret. Olaszország nagy királya, Umberto, Kossuth Ferencz ez és egyéb érdemeinél fogva a commen-

és a tanács. Az ajándékozott okiratot a nemzeti múzeumi irattárban helyezték el.

— **Rituális gyilkosság vádja.** Nyiregyházaán múlt csütörtökön egy Rajcsék nevű 12—13 éves kis leánya a „három rózsá” című korcsmából azzal a kiáltással futott ki, hogy „le akartak sakterolni”. Futott egyenesen a kapitánysághoz. Itt előadta, hogy édes anyja borért küldvén őt a „három rózsá”-hoz, ott a bérlőnek, Freidmannak 14—17 éves fiai behúzták őt egy oldalszobába. Az asztalnál egy sakter kinézésű nagy szakállú zsidó ült. Mindjárt arra gondolt, hogy őt most, úgy mint Solyósi Esztert, a zsidók meg akarják ölni s vérét venni. Szörnyen megijedt, s kiszabadítva magát a zsidó fiúk kezei közül, futásnak eredt. Így mondta el a kis lány az esetet a rendőrségnél. Hogy történt a dolog, hogy nem, azt a rendőrség által megindított vizsgálat lesz hivatva kideríteni. Annyi bizonyos, írja a Szabolcsi Szabad Sajtó, hogy a „három rózsá” környékén nagy izgatottságot keltett ez az eset. A keresma ablakait bevették s csütörtökön este sok ember csoportosult össze a korcsma előtt. Zavarág azonban nem fordult elő. A kapitányság az ügyet a kir. ügyészséghez tette át. A kis leány még ma is beteg a nagy ijedség következtében s orvosi kezelés alatt van.

— **A pozsony-szombathelyi vasut** ügyében a közmunka és közlekedési miniszter értesítette Pozsony város közönségét, hogy a dunántúli vasuti hálózattal, esetleg egy a

— **Boszorkányégetés Hunyadmegyében.** A Déván megjelenő „Hunyd” a következő rettenetes történetet beszél: Koses-Ohába községben ez évi június 25-én délelőtt, Márton Soman községi bíró közreműködésével kiásták a lakosok a temetőben Dumitru Lázár öt hónappal, Jeonucz Lázár három hónappal és Dobreán Lina egy hónappal ezelőtt eltemetett emberek holttestét. Az előbbi kettőnek tetemét a temető kertjében vasvillákkal, kapákkal összevagdalták, aztán nyomban tövissel megégették, állítólag azért, mert boszorkányok voltak és a falu marháit megrontották. Az utóbbinak csak a koporsóját nyitották fel és testét körülvizsgálták, aztán ugye ezt, valamint a másik kettőnek üres koporsóját a sírgödörbe visszatették s behantolták.

— **Fõispáni beigtatás.** Eszterházy Móríc grófot, az antiszemita érzelmeiről is ösmeretes, dűsgazdag fiatal fourat e héten igtatták be Veszprém megye főispáni méltóságába. Az ünnepség nagy fényvel folyt le. A gróf Veszprémbe érkezésének estéjén nagyszerű fáklyaszene volt, másnap a Pribek cz. puspök által czelebrált mise után rendkívüli megyei közgyűlés, melyen az új főispán lelkes éljenzés közt tette le a hivatali esküt. Ezután az ünnepben résztvevő czelebritások a grófhoz mentek lakomára, míg a nagy közönség részére népünnep volt rendezve ökör-sütéssel, csapra vert hordókkal, penzszórással stb. A beigtató ünnepben ott voltak a dunántúli legkiválóbb főúri családok tagjai, a Batthyányiak, Eszterházyak, Nádasdyak, Szechenyiek, Czirákyak, Zichyk, majdnem az összes dunántúli megyék küldöttjei, számos

képviselő és egyéb kiváló férfiu s az egész ünnepek pompával folyt le, hogy fölért egy kis koronázással. Az ifjú grófot, élte e szép napján, táviratilag üdvözölte az erdélyi közművelődési egyesület is, melynek javára ő tette eddig a legnagyobb alapítványt.

— **Elzsidósodott keresztény község a felvidéken.** A báró Schey (zsidó oresság) patronatussága alatt álló Kis-Báb nyitrai megyei községben — mint nekünk írják — 9, mondó kilencz keresztény gazda és 37 — pálinka, uzora és más cselszövény által meggazdagodott urizáló — zsidó lakik. Elég szomorú jelensége a mai elzsidósodott világnak.

— **Öngyilkosság ágyúval.** Cattaróban e hó 3-án a tisztek egy része ép a szertár előtt tartott pihenőt, gyakorlatról visszatérőben, midőn fél 8 óra tájban ágyulövés dördült el. Csakhamar elősietett az állami farskár közelében levő ör és jelentést tett, hogy a szertárban valaki elütött egy ágyút és a golyó közvetlen feje fölött repült el. A tisztek azonnal a szertárba siettek, hol számos ócska, elhasznált fegyveranyagon kívül négy darab hét centiméteres ágyú is van. Ezek egyike a szertár közepén állott, csővével a nyitott ajtónak szegezve úgy hogy a lövegnek a szemközti levő sziklára kellett esnie. Közvetlen az ágyúcső előtt hevert átlótt mellel Berghammer rüzerhadnagy. Az ágyú granáttal volt megtöltve s az öngyilkos testén szabályszerű kupalaku lyukat ütött. A megejtett vizsgálatból kiderült, hogy Berghammer gyufát ékelte be egy pálczára s így gyújtotta meg a kanócot. Az előző nap este még billiárdozott a tiszt kaszinóban és játék közt egész komolyan kijelentette, hogy másnap reggel ágyúval meglövi magát. Természetes, hogy mindenki tréfának vette a dolgot. A temetés teljesen katonai díszsel ment végbe s utólag komoly vizsaly támadt a katonai hatóság és a klerus között. A papi hivatal ugyanis oly helyet jelölt ki az elhunytak a temetőben, a hová csak gonosztevőket ástak el. A mint ezt a helyőrség tisztjei megtudták, lépéseket tettek, hogy szereztesse el a helyet más sírhelyet kapjon. Az ügy még nincs eldöntve.

— **A kicsordult kehely.** A zsidók gazdasági, alávalóságai már számtalan esetben bírták rá a népet, mely az élelmes jebuzeusok ellen hasztalan keres oltalmat a hatóságoknál, hogy megfélemlézzék a törvény-tiszteletéről s maga szolgáltatasson magának igazságot. Ily mindenestre sajnos, de nagyon érthető kitérőse volt a nép haragjának az e hó 8-án Chabnóban történt zendülés. Az esetről zsidó lapok a következő táviratot közlik: A kiewi kormányzóságban fekvő Chabnóban a nép fellázadt a zsidók ellen s komolyabb zavargást is okozott a következő ok miatt: Egy keresztény asszony húst vett a zsidónál, miközben összeczivódta s a zsidó az asszonyt megverte s boltjából kilökte. Az asszony még aznap este meghalt. A szerencsétlen asszonynak fia, a ki az ottani posztógyárban dolgozik, felbújtogatta társait, a kik erre fejszéssel, vasas botokkal és más gyilkos eszközökkel felfegyverkezve, a zsidó házakba és boltokba törtek, azokat kifosztották, a butorokat összetörték, zúzták s a zsidók ágynevelőjét felhasználván, a tollat az utcára kiszórták. A zsidók ellentálltak és védekeztek, minek következtében mindkét félnél több sebesülés történt. A hatóság Kiewből katonaságot kért.

— **Uralkodók találkozása.** Német lapok írják, hogy az idén nem Vilmos császár jó Ischlbe, mint rendszeren tenni szokta, hanem királyunk tesz látogatást az agg német uralkodónál Gasteinban. Hír szerint a találkozásnak tisztán barátságos jelle lesz.

— **A sajtó-vámosi rejtély** még mindig nincs földelítve s az ügyről nem is kerültek újabb részletek a közönség elé. Jellemző dolog mindenestre, hogy a zsidó-barátságáról eléggé ismert Kozma Sándor urhoz intézett s e hó 27-én kelt ügyészi jelentés azt igyekszik bizonyítani, hogy a kis Varga Juli elbodorodott vagy a kutyák tépték szét, de semmiesetre sem a zsidók vérszomjának esett áldozatul. Csattanós válasz volt erre a vizsgálóbírónak egy nappal később hozott határozata, melynek alapján egyszerre három zsidót tartóztattak le. Ezek, valamint a nagy-idei csoda-rabbi is még mindig fogva vannak, de hogy mit vallottak s mi silt ki rájuk, arról ez ideig hallgat a krónika. Sajnos, de nagyon valószínű, hogy ha az ügyészség most is úgy fogja fel kötelességét, mint a hogy az eszlári pörben felfogta (pedig minden jel oda mutat, hogy így fog történni), akkor a sajtó-vámosi rejtély is örökké rejtély marad.

VIDÉK.

— **A keresztény ember sorsa az elzsidósodott Magyarországon.**

Tornóc, (Nyitra megye), július elején.

Midőn a délibábos rónájú alföldről a felvidékre kerültem, a pozsony megyei diószegicukorgyárban cseh, morva és zsidó tisztviselők által környezve, mint műhelyvezető voltam alkalmazásban.

A gyárban 3 éven át többekkel nyílt s őszinte barátságba keveredtem, s szabad óráimban egyes államok s nemzetek történelmi viszonyairól beszélgetve magyaros hévvel beszéltem el egyet-mást hazánk dicső történelmi múltjáról. Nemzetem érdekében tett nyilatkozataimért azonban a cseh-morva és zsidó tisztviselők előtt gúny s megvetés tárgya lettem; s többször előfordult, hogy azoktól magyarellenes sérelmeket kellett szenvednem.

A sérelmek közül elég legyen csak egyet említenem, melynek olvasására a legelfásultabb filozofia keble is fellázad. — Egy ízben munkaszünet után a község vendéglőjébe tértem be, s a külön szobába lépve, egyik asztalnál 5—6 gyári tisztviselőt, a másikkal a község érdemes jegyzőjét és kántor-tanítóját találtam. Mindannyiát szívélyesen üdvözöltem; de mert magyar öltözetben valék, az egyik asztal mögül felemelkedett zsidó tisztviselő e szavakkal förmedt reám: „Was sind sie denn, Vieh oder Mensch?“ mire szememmel végig mérve az illetőt „Jaksi“-t, kérdeztem: „Warum?“ Erre azt felelte: „Weil sie haben keinen Frack und keinen Rock“. Hogy miként éreztem én ily szavak hallatára, képzelheti e sorok olvasója. De én a csudar, gúnyolódó zsidó sérelme által felháborodott lelkelem érzelmét magamba fojtva, büszke megvetéssel fordultam el a komisz „Juda“ sarjtól s kedélyesen társalogtam a jegyzővel és kántor-tanítóval.

Távolság után a velem történetekről gondolkozva, elhatároztam, hogy hazánk s ker. nemzetem iránt ellenszenvvel viselőtő zsidó hordák ellen teljes erőmből küzdeni fogok, hogy mielőbb honunkból kipusztulva, Egyiptomba hurcolkodjanak.

S most kérdem: mit mondanának a fenhéjázó, gögös zsidó orak, ha a fajukbeli zsidó tisztviselőnek szemembe mondott becsmerlő fentebbi szavaival tisztelné meg a magyar keresztény ember egy vagy más szemita lovagot németes viseleteért? Bizonyára tele kiabálnák zszornáljaikban a fél világot, hogy a barbár, műveletlen keresztény magyar „goj“ a zsidót nem embernek, hanem marháknak tekinti.

Magyar hazám területén, magyar községben, keresztény magyar főnemesei birtokon! Ilyen a keresztény ember sorsa az elzsidósodott Magyarországon!

Szilágyi György
iparos.

Somogyból. Jun. 24.

Igazság szerént mienk volna a „Népjog“, de mióta elköltözött, keveset foglalkozik velünk, daczára ennek, felkeresem, mert hát mindig történik valami ebben a mi kis országunkban.

Nem azt tartom ugyan valami különös dolognak, hogy Kaposvárott sorra bukna a zsidók, erre legfeljebb annyit mondom, hogy: váljék egészségükre; az sem ritka eset, hogy egyik-másik lop s hamisít, azután odább áll; de az már nem mindennapi dolog, hogy az úton meggondolja magát, mint a Heizler s szépen visszafordul, hogy magát feljelentse, de hát zsidó lévén, hasznát veszi észének, megáll Bécsben, ott beül a Landesgerichtbe s ide csak úgy telegráfó, hogy: itt vagyok ám. Erre persze hogy kénytelen kellelten s államköltségen meg kellett hozatni s most azt rebesgetik a „jól értesültek“, hogy Heizler nem is úgy ment, hanem nemmettetett el; azt is mondják, hogy rövid napok alatt kisül, hogy a hatalmas könyvvívó nem is úgy szökött meg, hanem az egész emigrációt valamelyik orvosa tanácsolta neki Marienbad helyett, egészsége helyreállítása tekintetéből. Akárhogy legyen, az bizonyos, hogy Heizler uraságból nevezetes embert csináltak, s még megérjük, hogy e hírneve alapján jövőre konkurrálni fog az öt éves mandátumra.

Egy másik zsidót meg most készülni nevezetes emberré praeparálni a „Függetlenség“, a kaposvári rabinst, kit az aradi zsidók elhívtak magoknak; hát ez úgy van feltüntetve, mintha csak kisujján forgatta volna a vármegyét, meg tudja Isten mi-féle hatalmas ember lenne, pedig semmi több, mint egy haszontalan zsidó komédiás, kiről egy ismerősöm, ki arczát, nemcsak gestusait látta, váltig állítja, hogy a Herman-féle zsidó quartett egyik tagjának kellett lennie. Kár ezekről a fráterekről annyit írni, azzal ugyan le nem törjük szarvukat.

De hát elég volt a zsidókból, beszéljünk örvendesebb dologról, s mindenestre örvendetes, hogy Aradi Gerő színtársulata június hóban Kaposvárott oly nevezetes pártolásban részesült, miként ott nyert fölöslegével a rossz idény veszteségeit némileg fűdözheti. Igaz, hogy társulata magosan felül áll azon mértéken, melylyel a közönséges vándortársulatokat mérni szoktuk; Follinusnében a dráma, Erdélyi Mariettában az operett oly tagokat bír, kikért Aradi akár a népszínház is megirigyelheti. Pedig a népszínházról is lesz részünk, Aradi hirdeti, hogy meghozza Pálmay Ilkát, jele, hogy erős legényeknek tart bennünket s nem félt, hogy ki nem bírjuk ily luxus költségeit.

Azonban mindez még nem az a történet, a mit különösen el akartam mondani; az már csakugyan különös história. Itt következik. A legutolsó országos honvédegylet sora a somogyi küldöttek is felrándultak, s mint kiszivárgott, szavaztak a szabócsi indítvány ellen, vagyis Görgey rehabilitációjára. No hát az ő gústusok ez volt; történt azonban, hogy a honn maradt bajtársaknak ez nem igen tetszett, mert ők meg árulónak tartják a klagenfurfi exilium hősét. Hogy összeszólalkoztak tehát s hogy furesa dicséretéseket mondtak egymásnak, az könnyen érthető, s elégszer előforduló dolog, csak hogy ez egyszer nem itt lett a vége, hanem ott, hogy a nem rehabilitánsok fő szószólóját, D. urat, ki tényleges szolgálatban levő honvéd, e miatt in optima forma bearestálták, azt nem tudni azért-e, mert Görgeyt árulónak tartja, vagy azért-e mert

ezt nyíltan meg is mondotta. No, ez azután csakugyan nem történik mindennap s minden megyében.

Valamint az sem ám, hogy kiváló borásznok, Szalay Imrénének lellei kertjében van egy kilencz éves szőlőtő a chalselas ciotas — petrezselyem szőlő-fajból, mely az idén 900 fürtön felül hozott, s melyen most a virágzás után is még 800 kifejlett fürtnél többet olvastam meg. A lugos mivellésű tőke mintegy nyolcz m.k.falat borít be ékes és érdekes leveleivel. Mára elég ennyi, rövid időn többet.

Kaposvölgyi.

A törvényházból.

— **Elitelt magyarfaló.** Bozics ur, a zágrábi „Pozor“ szerkesztője nagy hrvat hazafi, így hát természetesen mindennap legalább egy magyar vármegyét eszik meg reggelire. Ez a magyarfalás azonban a minap erősen megfektette a gyomrát. Bozics urat ugyanis e hó 3-án, egy czikke miatt, melyben kifejtette, hogy a magyarok a határvidéki alapból megszedik magukat, és hogy a tartományi kormány ehhez segédkezet nyujt, a zágrábi törvényszék 14 napi fogházra és 150 firt óvadékpénz elvesztésére ítélte. Bozics azzal védekezett, hogy a czikk megjelenése idejében beteg volt és hogy az akkor rá szabott hét havi börtönbüntetés miatt nagyon izgatott volt; ő maga nem is olvasta el a cikket. A kihallgatott tanuk: Derencsin volt igazságügyi főnök, Mazzura képviselő, Rohauer, a Pozor munkatársa, a vádlott érdekében vallottak. Vádlott fentartotta magának a felelősségi jogot.

Zsidó mákvirágok. A tisztesség és becsületesség nem igen kenyere ugyan egy zsidónak sem, de az még zsidóknál sem mindennapi példa, hogy valaki gescheftet csinál a valásból. E fajta gazemberek fölött mondtok a napokban a bécsi törvényszék két esetben is ítéletet. Az egyik eset hőse dr. Brimannus, igazi nevén Briman Áron Izidor. Ez a nagyratörő Judafi, miután a talmud-iskolát elvégezte, úgy találta, hogy ő nagyobb dolgokra van teremtve, mint hogy piszkos galicziai zsidók közt mint rabló töltse el életét. Magasabb tudományos kiképzetésre vágyott, csinált tehát magának egy érettségi bizonyítványt s annak alapján fölvetette magát a wüzburgi egyetemre, később kikeresztelkedett s előbb lutheránus, majd katolikus lett, mindenkor a bigot-ságig menő buzgóságot fitogtatván. Az a föltevés, hogy Briman egy valósággal megtért tévelygő, bő jövedelmet s a legjobb körökbe való bemenetelt szerzett neki. Még inkább nőtt a kedveltsége, mikor felsapott antiszemitanak s irt egy „Judenspiegel“ című könyvet, mely tényleg nagy sikerrel rántja le a leplet a talmud-erkölcsökről. Fiatalkori vétsége, az érettségi bizonyítvány hamisítása, a tavasszal kitűdődő, a bécsi törvényszék letartóztatta. A doktor ur ekkor, bizonyosan, hogy a zsidó sajtó pártfogását megszerzeze, dr. Rohlingot a Talmud hírneves fordítóját igyekezett neveltségessé tenni, azt állítván felőle, hogy héberül nem tud s a Talmud olvasásának titkaiba is csak ő (Briman) vezette be úgy a hogy. Ez persze később hazugságnak bizonyult s a jeles úr „cifjúkori könnyelműsége“ sem maradt megtorlatlanul, okirattam hamisításért a törvényszék két havi fogságra ítélvén őt. — Még piszkosabb gazemberek Mayer Ignác és Bakofen Benedek, a kik sikkasztás és csalás miatt kerültek szintén a napokban a bécsi törvényszék elé. Természetesen zsidó mind a kettő, bár Mayer Ignác, a ki magát Arnónak szereti nevezni, azt állítja, hogy ő kikeresztelkedett; Bakofen ezenfelül diploma-vesztett ügyvéd, a ki csalásért már ült is. Mayer még Budapesten kezdte el a vallással való gseftelést. Alapított egy „Katholikus Társadalom“ című hírlapot, de nemsokára felhagyott vele, mert üzelméről és személyéről a „Magyar Állam“ a leplet lerántotta. Ekkor tehát Bécsbe ment s ott szövetkezve méltó társával, a ki sem keresztelkedett Bakofen Benedekkel, egy „Katholische Gesellschaft“ című lappal próbálták meg kiaknázni a jámbor hívők valóságos érzelmeit. Szerencsére, nem sokáig tehetők, mert egy kiadóhivatalukhoz szerződött harmadik zsidónak a kauceióját elsinkofálták s az jelentést tett ellenük. Mayer ezenfelül egy kereskedőtől hitelben egy 140 frtos harmoniumot csalt ki s azt 60 frton mindjárt eladta. A törvényszék Bakofent sikkasztásban, Mayert ezenfelül csalásban is büntösnek mondta ki, s mindkettőt egy-egy évi börtönrre ítélte.

Képeinkhez.

A tanulmányi alap kiállítását magában foglaló pavillont ábrázolja első képünk. Nem túlságosan díszes épület, de, bár fából készült, eléggé csinos arra, hogy felkeltse a látogató érdeklődését, még ha nem figyelmeztették is előzőleg a csarnok gazdag tartalmára. Az egész tanulás kiállítását különben legközelebb bővebben ösmertetjük.

Takarás után, mikor az élet-gyűjtés nehéz munkáját elvégezte, ki ne érezné a nyugalom szükségét. Az egyetemes törvénynek hódol az a két marokverő lány is, a ki egész nap a rend után járva, most végre az édes nyugvásra bocsáthatja fáradt fejét. Behunyják pilláikat s mielőtt aludnának, álmodnak. Talán a dali legényről, a ki az első rendet vágta a kaszások sorában, vagy — az is megeshetik — a nyalka ispánról, a ki haragosan biztató szóval meg hamiskás pillantással mindig ott járt a vágás nyomán. Fiatalok, álmodhatnak. Majd megjön az idő, mikor a munkára csak alvás jó, nem álom.

Felelős szerkesztő: SZALAY KÁROLY.

KÖZGAZDASÁG.

Az aratásnál elkövetni szokott főhibák.

Az aratásnál még mindig követnek el olyan hibákat, melyek miatt a gazdának néha nem jelentéktelen vesztesége van. — A két főhiba a következő: Az aratást legtöbbször vagy igen korán, vagy igen későn kezdik el, és csak kevesen találják el a kellő időt. Az időelőtti aratás ritkább a késeimél, midőn a gabona már túlérett. A korai aratásnak hátránya az, hogy a még tejes mag összeeszik, tehát kisebb és könnyebb lesz minőségű az ilyen gabonán csak igen alacsony áron lehet túladni. Az ez által okozott kár nagyobb, mint hogy a szalmának nagyobb tápértéke kipótolható. Ennél azonban még nagyobb kára van a gazdának, ha az aratással sokáig késik, mert a nagyon megérett magból az aratás, kévékötés, keresztberakás, betakarítás stb. munkával több hull ki, mint a mennyi a jövő vetésre szükséges s azonkívül a megmaradt mag minősége is csökken. — A tudomány már régen bebizonyította, hogy a gabonaszemek, midőn érni kezdenek, cukrot és tejnedvet tartalmaznak, s hogy a cukor keményítő liszté, a tejnedv fehérnyévé változik át. Ez átalakulás körül belül két létező tart, nagy hőségben és szárazságban sokkal rövidebb ideig, mert a mag gyorsabban érik. Az aratásra legalkalmasabb idő a közép idő, midőn a mag már sem nem tejes sem túl nem érett, ilyenkor legkisebb a veszteség és a minőség is legjobb. Sok és finom lisztet ad, kevés korpával, mert a héja még gyenge. A túlérett mag héja vastag, a keményítő liszt egy része farosttá változik át, úgy hogy az ilyen gabona sok korpát és kevés szürke lisztet ad.

De nemesak a magnak van hátránya, ha sokáig lábon áll, hanem a szalma tápértéke is kisebbedik. A szalma cukor tartalma farosttá változik át, melynek tápértéke sokkal kisebb, mint a cukoré.

Legnagyobb veszteséget természetesen a nagy uradalmak szenvednek, ha az aratást sokáig halasztják és különösen azok, kik nem gépekkel, hanem kézi erővel végzik. Eleget számú napszámost nem mindig lehet kapni. Ha hirtelen nagy hőség áll be, úgy hogy a gabona nem a vetés szerint, hanem egyszerre érik, elég gyorsan sem le nem aratható, sem be nem takarítható.

Legjobb tehát, mint említettük, az aratást akkor kezdeni, midőn a buza már nem teljes, habár puha is még, mert csak ebben az állapotban nyerünk legszebb gabonát, mely az anynyira keresett aranyárga színe, vékony héja, nagy súlya és finom fehér lisztje által tűnik ki s legjobb áron eladható. Az árpat okvetlenül félreért állapotban kell lekaszálni, a zabot pedig akkor, midőn fontosodni kezd; természetesen, hogy hosszabb ideig rendekben kell hagyni, hogy utóérjen. Magja ez által semmit sem veszít értékéből, s szalmája kitűnő takarmánnyal szolgál.

A mi a megdőlő gabona aratását illeti, ennél nehezebben lehet a megfelelő időpontot eltalálni, mert ha korán aratjuk, nagyon tejes magot kapunk, mely összeeszik és összezsugorodik, ha pedig későn, könnyen úgy a mag, mint a szalma megrohadhat. Legezészerűbb az ilyen gabonát félig érett állapotban learatni, hogy legalább a termés egy részét megmenthessük.

A másik főhiba a célszerűtlen munkafelosztás. Ha jó termőföld, megfelelő trágyázás, célszerű művelés és kedvező időjárás az előbbi években bő termést is helyeztek kilátásba, s a mellett a jégkár ellen is biztosítottak magunkat, és időjárás, valamint helytelen aratás mindent elronthatnak. Ha a változó időjárás a szép időben learatott és keresztberakott gabona behordása elé akadályokat gördít is, ezek még sem olyan nagyok, mint ha esők magát az aratást megszakítják. A hol a gabonát gépekkel aratják, ez a veszély is kisebb, mint ott, a hol egy-egy ember kaszálja a termést, s egy-egy asszony tarlóval összegyűjti, hogy később kevébbe kössék, összehordják és keresztbe rakják. Ezt a hármas munkát igen gyakran meg szokta egy-egy hirtelen beállt záporosó zavarni. E veszélyt az által lehetne kisebbíteni, ha minden kaszás ember mellé két asszony állítatnák, kik közül az egyik a learatott gabonát összegyűjtené, a másik nyomban megkötne és sorokba összehordaná. Minden husz kaszás mellé pedig egy embert abból a cézből kellene állítani, hogy a sorokba hordott kévéket keresztbe rakja. Ily munkabeosztás mellett a zivatar és záporosó kevesebb kárt tehet. Helyes munkabeosztás által tetemesen kisebbíthető azt a veszteséget, melyet a különböző időjárási viszonyok évenként okoznak.

A szőlő gyűrűzése. A szőlőt a rendesen korábbi érésre az úgynevezett gyűrűzés által lehet bírni, melynek segítségével nemesak egy vagy két héttel korábban érlelhetjük meg a szőlőfűrtöt, de egyúttal annak szeméit a rendesen jóval nagyobbra hizlalhatjuk. Ennek az eljárásnak éppen most van itt az ideje. A gyűrűzés abban áll, hogy az illeto tőkének termő hajtásáról, a legelső fűrt alatt, mintegy 8 mm. széles hejréteget körben levágunk. Ezáltal a hancsok nedvezető részei köröskörül elvágtatván, a felemelkedő nedvből mi sem folyhat vissza a gyökérhez, hanem az egész nedv a metszés felett levő fűrt gyarapítására szolgál. A gyűrűzést ott, a hol pl. a piacra akarunk korai szőlőt termelni, tehát hol nagyobb számú hajtást gyűrűzünk, ezen célra szolgáló géppel is lehet végezni, ügyelni kell azonban, hogy e gép ne hatoljon be a hancsok mélyebbé, s azért jó, ha a géppel próbát teszünk a kellő szorítás és forgatás meghatározása végett. Megjegyzendő, hogy az ily gyűrűzött hajtás ősszel elhal, ezt a műveletet tehát oly vesszőkön, melyeket a jövő évre termővesszőnek akarunk meghagyni, nem szabad végezni. Különb. noha a gyűrűzés által korábbi és nagyobb szemű fűrtöket kapunk, azoknak íze még se lesz oly kellemes, mint a természetesen megérett szőlőé, a gyűrűzéshez tehát ne fűzzünk túlságos várakozásokat.

Budapesti tőzsde.

Érték-tőzsde.

A héten semmi sem történt, a mi a tőzsdét animálta volna, s bár baissere sem volt különösebb ok, az üzlet, a múlt hét végi lendületre mégis ellanyhult s az egész héten bágyadt, hogy úgy mondjuk: iránytalan irányzatot követett.

Az ultimo, t. i. a múlt hó végére történt kötések akadálytalanul bonyolítottak le, de azért valamire való forgalom nem tudott kifejlődni.

A nevezetesebb értékpapírok ármozgalmát a következő táblázat tünteti fel.

	július 2.	jul. 9.
Magyar aranyjár. 4 ⁹ / ₁₀ -os	99.45	98.85
„ papírjárdék	93.25	92.50
„ díjsorsjegyek	117.50	118.—
Tiszai sorsjegyek	120.—	120.95
Magyar hitelbank	287.50	289.25
Első magy. ált. biztosító társaság	3135.—	3140.—
Magy. földh. int. zál. lev. 4 ¹ / ₂ %	95.25	95.25
Osztrák-magyar bank zál. lev. 4 ¹ / ₂ %	101.—	101.85
Cs. kir. kör. arany	5.85	5.85
20 frankos arany	9.84	9.85
Német márka	60.95	61.—

Gabona-tőzsde.

A múlt hét vége felé úgy látszott, mintha az árak konszolidálódnának s a termelő mégis valamennyire megállapodott összegben számolhatná ki tőkét és munkáját az évi eredményét. A tőzsde azonban szeszélyesebb, mint a legelkényesített asszony. Sem a mi aratásunkról, sem az amerikai termésről szóló hírek nem igazolják ugyan a baissét, de a tőzsde barometruma mégis leszállott. Az irányzat ellanyhult, az árak hanyatlottak. Az utolsó, jul. 9-ki árfolyamokat a következő táblázat tünteti fel.

Buza búsági	74—79 kg.	—
„ tiszavidéki	74—79	8.15—8.95
„ pestvidéki	74—79	8.05—8.85
„ fejmegyei	74—79	8.05—8.85
„ bácskai	74—79	—
„ északmagyarországi	74—79	7.80—8.40
rozsa	70—72	—
árpa takarmány	60—62	—
„ égetni való	62—64	—
„ sörfőzdei	64—66	—
zab	39—41	6.30—6.60
tengeri új búsági	75	6.20—6.25
„ másnemű	73	6.15—6.20
köles	—	—
káposzta-repcze	—	—

Marhavásár.

Pozsony, július 6. A mai szarvasmarhavásárra összesen 1507 drb hizott marhát hajtottak föl és pedig 1086 drb magyar ökröt, 13 drb birkát, 174 drb német ökröt, 17 drb tenetet, 8 drb bikát és 209 drb gácsországi ökröt. Az irányzat eleintén vonatott volt. Később azonban élénkült. Az árak a múlt hetiekhez képest kissé hanyatlottak. Jegyeztettek a következő árak: magyar áru 56—61.50 frt, német áru 58—62 frton, gácsországi 57—60 frt, mind métermázsánként.

Sertés-üzlet.

Kőbánya, július 8. Az üzlet csendes. — Magyar urasági, öreg, nehéz 35—36 forint, fiatal nehéz 37—38 frt, fiatal, közép 39—39¹/₂ forint, könnyű 40.— forint. — Közöséges szedett nehéz — forint, közép 38¹/₂—39 forint, könnyű 40.— forint. — Romániai átmeneti, bakonyi nehéz — forint, átmeneti közép — forint, átmeneti könnyű — forint, eredeti nehéz — forint, átmeneti közép — forint. — Szerbiai nehéz 37—38 forint, közép 37—38 forint, könnyű 38—39 forint. — Hizó 1 éves élőszuliban — forint, hizó két éves élőszuliban 4⁹/₁₀ — forint, 1 éves hizó a vasutról mázsávala —. — Az árak hizalt sertéseknél páronként 45 kilós és 4⁹/₁₀ levonással kilogrammonként értendők. Makkos sertés, élőszuliban 4⁹/₁₀-os levonással — forint. Romániai és szerbiai sertések, melyek mint átmeneteliek adtak t. vevőn s páronként 3 aranyban vám fejében megértitettek.

A sertésbehozatal elleni katározás. A félhivatalos „Bud. Corr.“ írja: Romániában az utolsó napokban ismét nagy zajt ütnek a kormányunk által a sertésbehozatal ellen elrendelt határozás miatt. Sajnos, hogy a felmerült veszteségek miatt kénytelenek voltunk ez elzárást elrendelni, mert hizalóinkra és közvetítő kereskedésünkre nézve ez nagy hátrány, a nélkül, hogy a világpiacra a sertések árát legesekélyebb mérvben is tudnánk magasabbra szökettetni. De kérdjük, miért nem üzött a magyar sajtó nagy lármát, midőn Németország csak arra hivatkozva, hogy Szerbiában és Romániában vész van, elzárta ellenük teljesen határát s még most sem bocsátja át sertéseinket. Pedig szerződésünk Németországgal ép oly jogossá tenné törekvésünket, mint Romániában hiszik. Az oly nagy agitációra alkalmat adott panaszok tehát nem jogosultak ama a percekben, mikor kilátásunk van, hogy Németország ismét át bocsátja a magyar sertéseket és mihelyt Romániában a vész megszűnt, mi a sertéseket ismét azonnal bebocsátjuk.

KÜLÖNFÉLÉK.

A most élő emberek között aligha nem legidősebb John Long, kiről a chicagói „Westen“ azt írja, hogy 1739-ben született, tehát ma 145 éves; ez ujkori Methusalemét életkorán kívül nevezetessé teszi, hogy 125 évig rabszolga volt. Most egy chicagói vándor-muzeumban mutogatják.

Foglalkozás tánczra a római s a mai jog szerint. Már a régi rómaiak gyako-

rolták a tánczot. Cajus szerint a tánczra foglalkozás oly szerződés, qui inscriptione fit in tabulis (Varro szerint codicibus) értven a tánczrendet. Nők is köthettek ily szerződést, s ezen képességhez nagykorúság nem kívántott, ellenkezőleg minél nagykorubb a hölgy, annál nehezebben jó a szerződés létre. A szerződéssel a mely csak inter nobiles volt formához kötve, azon kötelesség járt, hogy a szerződő felek egymást azon állapotban vegyék át, melyben a kötésor voltak. Ha a tánczos elesett tánczosnőjével, akkor casum sentit dominus (az esetet érezteti az ural). Ha a hölgy nem talál tánczost, akkor a használt hely elbirtoklása fordul elő; ehez azonban longum tempus (hosszu idő) s bona fides (jóhiszeműség) szükséges, jóhiszeműség arra nézve, hogy hátha mégis találkozik tánczos. Ha ezen birtoklás éveig tart, elévülés áll elő. Elévült hölgyekre senki sem tarthat igényt. Miután a polgári törvénykönyv civilis obligatiót (szűkebb értelemben véve) nem ismer, tánczra foglalkozási szerződést mai nap gyakran katonák is kötnek. Kiskoru leánykák ily szerződésére szülei beleegyezése szükséges, mely beleegyezés fontos okoknál fogva megtagadható. Ily okok: A szükséges vagyon hiánya; köznevelés, kivető magaviselet annak, kivel a foglalkozási szerződést megkötni akarják; mindkét nem-beli szerzetes személyek s fegyházra ítélték érvényes ilyenmű szerződést nem köthetnek. E szerződés házasság közt ritkán jön elő s érvényességéhez közjegyzői okmány nem szükséges. E szerződés azonban sokszor megelőzi a házasságot. Vastag tánczosok, kik nehezen mozdulnak, az ingatlan dolgokhoz számíthatnak. A ki családul azt adja elő, hogy tud tánczolni, s ezzel másokat, kik az ellenkezőről könnyen tudomást nem szerezhetek, megcsal, elégtételre köteles. Ha egy hölgy fogyatkozásai szembeötlők, szavatosságnak nincs helye. Thöl szerint a foglalkozás kereskedelmi társas szerződés. A tánczos, kinek tisztességes szándéka van, nyilvános, ha azonban keveset beszél, csendes (titkos) társ. Ha a hölgy tánczközben elveszti betéteit, tánczosa nem köteles azokat helyrehozni, vagy kiegészíteni.

Nagyon intim. Per mészeresz: „Látsz ott háthol, a gróf Khengyelházi? Azzal vagyok én nadjon intim“. — Knofelesz: „Hojd hojd?“ — Per mészeresz: „Nü! Thegnap is aszondott nekhem: Salamon mondtha, te vajd edj noj okhosztófára való“.

A francia föld értéke. A francia földmívelési miniszterium érdekes statisztikai munkát állítottatott össze, mely az összes francia földbirtok értékét nemcsak általjában, hanem az egyes mívelési ágak s az egyes departementek viszonyai szerint is kitünteti. E szerint az összes földbirtok 91,584 millió értéket képvisel. Mely főösszeg következően oszlik meg: Szántó-földek (terres labouables): 57,600 millió; rétek és legelők: 14,800 millió; szőlők: 6888 millió; erdők: 6257 millió, végre gyümölcsösök, konyha s virágos kertek, parkok stb. értéke 3820 millió frank.

Miért engedi magát. „Te gaz zsidó ismét megcsaltál“ mond egy bácskai földes úr zsidó haszonbérleljének, „ugyan mondd meg, miért csaljtok ti zsidók mindig a keresztényeket?“ — „Hát khérem alásan a najdságos orasághot, miért oly bolondok a kheresztények, hojd megcsalhatjátok maghukat“, válaszolt a zsidó.

Képzelődés. Esős, borús időt ragyogó sugáros nappá, bajt, fájdalmat örömmé varázsolni a képzelő tehetség művésze. A phantaziát gyanúsítják, hogy se szíve, se jelleme; hogy könnyelmű, s mégis mindenki tárt karokkal fogadja. Az igaz, hogy nem nagyon válogatós, ép úgy foglalkozik gyermekekkel, mint az öregekkel, a kik benne találják fogyatkozásaik orvosát, sőt örökös ifjúságot is. Hát még a kit a phantasia kedvencei közé számít, annak feltárja birodalmának legtökesebb rejtekeit, s nem várt gyönyörrel ismerteti meg. Nemesak érdekes, de tanulságos is észlelni, mennyire működik a phantasia minden emberben, mert ebből lesz azután világos, hogy a képzelő tehetség idomítása a nevelés feladata, mert a mint e tulajdon az emberiség barátja, úgy nagyon könnyen lehet ellensége is. Már a gyenge gyermekkorban mutatkoznak oly jelenségek, melyek tulajdonképpen nem mások, mint tulságos élénk képzelő tehetség szüleményei. „Anyuskám, gondold csak mi történt ma velem“, így kezdi a gyermek s elbeszél lehetetlen dolgokat. „Hazudsz, semmi sem igaz abból, a mit mondtál“; s ha ekkor a gyermek sirva fakad, a szülők fejüket rázva aggódnak a kis hazug felett, pedig a gyermek nem hazudott öntudatosan; a mit elmondott, azt képzelő tehetség varázsolta elébe, s ő hitte hogy igaz, a mi csakugyan soha se történt meg. A hol ily tehetség mutatkozik, annak káros következményeit legkényebben az elfoglaltság hártja el; a rendszeres munkásság lehetetlenné teszi a képzelődés kicsapongását. A képzelő tehetség vezetésen hathat a gyermek jövőjére, mert képtelenné teszi őt, hogy azon komoly feladatoknak megfeleljen, melyeket az élet tőle megkíván; felette kártékony lehet tulságos idegrendszerére is.

Jejteles: „Pinkás leben, milyen okhos az a Sami gyerhek, tojda a négyes khönyvvitel“. — Pinkás: „Hojd, hojd! hiszen csak khettős a khönyvvitel“. — Jejteles: „De én khétszer thanítottam azt a djereket, khétszer khettü phedig négy!“

T Á R C Z A.

A VAKAND.

— REGÉNY, IRTA: MARGITAY DEZSŐ. —

(Folytatás.)

Néhány pillanat múlva azonban mind e jelenések — melyeket Kristoff úr mohó tekintettel lesett el — nyom nélkül eltűntek s csak homloka fölött maradt meg a ború, mely szemeknek olyan sötét, visszataszító kifejezést adott, mint milyet nagy bűnösök szemében nem ritkán láthatni.

Később rövid két szóval válaszolt, de a hang, melylyel azt kimondta, beszédesebb volt egy egész szónoklatnál.

— Igen; van!

— Nos, úgy e levél tőle jött.

Signora Vinetti az iratra pillantott.

— Nem; az nem az ő írása.

— Mit bizonyít az? Nem lehetett-e mással íratni a tartalmat?

— Igaz!

— Ő el akarta önt távolítani közeléből.

— Valószínű.

— S ime most saját hálójába keveredik.

A rőthajú nő egy kérdő tekintetet vetett Kristoff úrra.

— Hát megfeledezett már a czimerről, melyet az imént mutatam?

— Nem; — de...

— Ily papír csupán egy helyen található; ő e papirt használta; tehát ott, vagy legalább közel kell lennie a helyhez, hol a kigyós czimer levél jegyül használtatik.

— De hol van e hely?

— Nem mondtam, hogy e papirt én készítettem? Annál fogva tudnom kell, hogy hol van e hely.

Signora Vinetti kétkedőleg tekintett Kristoff úr arcára.

Sajátsága az az embernek, hogy ha valamely forró óhajának teljesültét, vagy rémitő balesetet tudatnak vele, mindig a kétkedésen kezd; de aztán annál kitörőbb rohammal következik utána az öröm vagy szomorúság. — Ön tudja? — kiáltott Signora Vinetti, egy oroszán mozdulatával ugorva föl helyéről s megragadva Kristoff úr karjait, miközben pillantás nélküli tekintettel nézett szemei közé.

— Ön tudja a helyet?

— Kérem! kérem! bocsássa el karomat, mert biz isten megszakadnak ereim, ha még tovább szoritja! — rimánkodék a kurta ember, fájdalmas sziszegéssel kapkodva lábait a padozatról; — kérem... Persze, hogy tudom; de bocsássa el karomat, mert az ön ujjai a spanyolkeztükénél is fájdalmat okozóbbak.

— Ha tudja, hogy hol van az a hely, el fog engem oda vezetni. — Kezdé ismét a rőthajú nő oly hanghordozással, melyből a kérelemnek még csak árnyékát sem lehetett kibetűzni.

Kristoff úrra nézve e fordulat kétségtelenül kellemes volt. De azért most ez egyszer elfeledkezett a fölött örülni; az anyagi fájdalom, melyet karjában érzett, megfosztá őt a szellemi élvezetől, hogy teljes nyugodtsággal ülhesse meg diadalát.

— Jó, én élvezetem asszonyom... Szjhh! Üsse kő! mint elzúbad a karom!... De csupán egy feltétel alatt fogom élvezetni.

— Mondja el föltételét.

— Nem fog valami skandalumot előidézni. — Lőni, vágni, szurni tilos.

— Bízsa rám! hiszen sem késem, sem löfegyverem; semmi sincs kezeim között.

— És e szavak kíséretében a jogigazgató úr felé terjeszté üres tenyereit, hogy megmutassa, miszerint csakugyan nincs nála semmi.

Kristoff úr gyorsan hátra szökkent s aztán oldalvást egy idegen tekintetet vetve a nő kifejtett izmaira, kelletlenül mormogá:

— Üsse kő! Elég, ha olyan brutális tenyereid vannak!

Signora Vinetti elhagyta a vendégszobát s az állásban időző embereihez sietett. Utasításul adta nekik, hogy: ha a lovak kifűtták magokat, folytassák az utat Kassa felé s megérkezését, melyre két napnál tovább nem kellend várniok, az indóház közelében várják be.

Aztán Kristoff úrhoz tért vissza.

A jogigazgató, ki — mint mondani szokás — nyeregben érezte magát, szeretett volna kissé mulatni a most már mentől előbb indulni vágyó nő türelmetlensége fölött, de nem tartva tanácsosnak a különben is izgatottat még inkább fölizgatni, gyorsan befogatott és egy negyed óra múlva szó nélkül ülték egymás mellett az őket Eperjes felé szállító kocsiban.

XV.

Vetélytársak.

Már nem messze voltak Dörénytől, midőn egy kérdés merült föl Kristoff úr agyában, melytől őt kissé nyugtalanítani kezdte.

Hova fogja elszállásolni Signora Vinetti?

A várkastélyban lett volna hely elég, de tanácsos volna-e őt oda vinni?

A két lehetőség közül, hogy a rőthajú nő vagy ismeri Admirallit, vagy nem, — Kristoff úr csak az elsőt tette föl, de épen azért nagy zavarba hozta őt az elszállásolás kérdése.

Saját lakására nem vihette a nőt; ez nagyon is meghitt közelség lett volna s a világ nemcsak az agglényokról, hanem az agglényokról is szívesen fecseg, ha valami nevelésig képes reakciók fogni.

A kastély más szobáiba pedig azért nem szállásolhatta el, mert először egy új vendég megjelenése mindenesetre zajt fogna csinálni, holott ő a Signora Vinetti és Admiralli közötti találkát ovatosan s czéljaira hasznosan ohajtotta rendezni, mi nem engedte meg a korai zajt és föltűnést.

Mert ha Signora Vinetti a kastélyban lenne, nem több e, mint valószínű, hogy a véletlen fogna közbejelni? A nő a férfit, vagy viszont, idő előtt megpillanthatnák egymást s lehet, hogy Admiralli ez esetben a legnagyobb áldozatot is meghozná, hogy Signora Vinetti hallgatását kieszközölje.

S ha ez valami úton sikerülne neki, — Kristoff úr dicső reményei, melyeket e két lény óvatos számításal kiesinálendő összejöveteléhez kapcsol, füstbe fognának menni.

Vagy föltéve, hogy nem sikerülne az olasznak a rőt hajú nő hallgatását kieszközölni ez esetben, — tekintve ez utóbbinak vad szenvedélyes jellemét, — kikerülhetlen lenne a botrány.

Már pedig Kristoff úr Dörényt nem örömet tenné ki botrány színhelyül, s pedig annyival kevésbé, mert — bár annak okát még csak körülbelől sem bírta sejtetni — tapasztalta, hogy Anna és Szentannayné már eddigé is oly közelségbe ereszték magokhoz e titokteljes egyéniséget, hogy ennek nyilvános meggyaláztatása homályt fogna borítani a vele közelebbi érintkezésben álló hölgyekre is.

Nem! Ezt a világért sem akarta. Ő óhajta a nőknek bebizonyítani, hogy e férfi egyetlen tekintetökre sem érdemes; s minden áron azon volt, hogy ez utóbbi titkos befolyásától megfosztva, távozásra kényszerítse; de mind ezt föltűnés nélkül, nehogy az által azon család is szenvedni legyen kénytelen, melyhez ő agglényi szíve minden hajlamával ragaszkodott.

De hát mit tegyen madarával? A faluban egyetlen oly lak sem található, mely czéljainak megfelelő lenne...

Homloka hirtelen földerült; nagy meglepédes sel inte önmagának igent fejével; aztán föállva kocsijában, lassú hangon a következő parancsot adta kocsisának:

— Nem Dörénybe, hanem egyenesen Szomor úr kastélyába fogsz hajtani.

A kocsis egyet billentett kalappján, mi azt jelentette, hogy megértette a parancsot.

Kristoff úr ismét visszavetette magát ülésére, — s minthogy Signora Vinetti mély merengésbe látszott süllyedve lenni, néma kényelemmel nézdelé: mint sötétül el az ég boltzata lassanként s a sötét árnyú bokrok között, hasonlóan az ég ragyogó csillag-szíkraihoz, mint kezdenek előtűnedezni a lombok piczi csillagai, melyeket a nép Sz. János mécsének nevezett el.

Nemsokára megállapodott a kocsis Szomor kastélya előtt s a jogigazgató a házi úr előterembe lépett, hogy vendége számára rövid időre menhelyet kérjen, hanem Szomor már nem találta hon; szokott éji sétájára ment, honnan éjjel előtt nem igen szokott visszatérni.

— Minthogy a házi úr nincs idehaza, más valakihez kell fordulnunk; — mondá, Signora Vinettihez intézve szavait. — Ugyancsak e kastélyban, lentebb, a balszárnyon egy fiatal barátnóm lakik; ablakát e pillanatban megvilágosodni láttam; ha lesz szíves utánam jönni, a legnyájásabb fogadtatásról biztosíthatom.

— Reményem, nem feledkezett meg róla, hogy nem nőt, hanem egy bizonyos férfit óhajtok látni!

— A világért sem! De mit akar ön? Azon hely, hol a keresett valószínűleg föltaláljuk, nem olyan, melyet éjnek idején meg lehetne rohanni.

— De...

— Csak egy kis türelmet! — Önnek van legnagyobb érdekében, hogy semmit el ne hamarodjunk.

— Jó. Vezessen hát! én tudok várni, ha reményem van, hogy ez nem hasztalanul történik.

Hanem ez állítását türelmetlen tagmozgatásai s ujjai ropogása, mely öklökké szorulások közben lön hallhatóvá, megzavarták.

Kristoff úr egy ajtót nyitott föl, mely kisded előszobafélébe vezetett, aztán egy másik ajtóhoz közeledett, mely előtt megállapodva, meggöbbitett mutatd ujjával kopogtatott.

— Szabad! — hangzott egy női hang belülről.

Kristoff úr föltárta az ajtót s vendégét maga előtt bebocsátva, szintén belépett a szobába.

A közepén álló asztalon, melyen többféle női munkák s néhány könyv hevertek, nagy golyóval ellátott lámpa égett s ennek közelében, székéről félig föállva, s meglepetést tanúsító kíváncsi arcczal, mint mikor váratlan vendégeket hallunk közeledni, állt Lilia, még mindig kimerültség-

ról tanuskodó tartással, de már sokkal fénylőbb szemekkel.

Kristoff úr be akarta a két nőt mutatni egymásnak, de midőn a rőthajú arcára tekintett, annyira meg lett lepetve, hogy önkéntelenül tett egy lépést hátrafelé.

Signora Vinetti szemei ugyanis — melyek a lámpához közel álló Lilia arcára voltak szögezve — azon zölde fényben égtek, melyet már egyszer, még pedig fájdalmas érzések között, alkalma volt látni; — félig nyílt ajkait egy sajátos mosoly lebegé körül s szép, fehér fogai olyformán voltak összeszorítva, mintha valami volna azok között, mit teljes erejéből igyekszik szétharapni.

— Ön ismeri az én ifjú barátnómet? — Kérdé néhány pillanatnyi bámulás után a kis jogigazgató, még egy lépést hátrálva, nehogy nagyon közel álljon a gyanús kinézésű nőtény tigrishez.

— Igen; ez Gattoni Lilia; — viszonzá ez, még mindig mereven szemlélve a mozdulatlan Liliát.

A nevéen szólított nő összerázkódott a hang hallatára: fejét előbbre nyújtá; arcán szürkés halványosság kezdett elterülni s aztán kezei közé rejté fejét, mint a struczmadár a homokba, ha üldözői elől nem bír menekülni; vagy mint a halálra ítélt, hogy ne lássa hóhérainak arcát.

Signora Vinetti lassan vette le róla tekintetét, miközben megvető hangon mondá:

— Ugy látszik, ő is fölismer engemet!

S fölemelt jobbával Lilia felé mutatott.

— Irgalom! — rebegte ez olaszul.

Kristoff úr nyitva feledte száját, miközben tekintetét hol az egyik, hol a másik nő arcán legetteté; úgy nézett ki, mintha egy útféle állást akarna ábrázolni, a tárva-nyitva álló kapu fölötti két kerek lyukkal.

— Irgalom? — kérdé Signora Vinetti hideg gúnnyal. — Miért nem jutott eszébe e szó, mikor ön gyakorolhatta volna azt?

— Nem védem magamat; de e pillanatban inkább szálamát, mintsem gyűlöletét érdemlem meg.

— Ugy?

— Egy nyomorult, elhagyott teremtés vagyok, kit idegenek részvéte tart fönt; egy halott, ki csak azért nyerte vissza öntudatát, hogy emlékei által bűnhődjék.

— És ő?

— Ő? Nem tudom hol van.

— Nem tudja, mert sejtí: mi vár reá? s meg akarja menteni bosszúmtól.

— Esküszöm, hogy nem tudom, merre van!

Kristoff úr ezalatt lassanként bezárta száját s lélekzetét is visszafojtva, hallgatá a két nő közötti beszélgetést.

— Nézzem szemeim közé s mondja még egyszer, hogy nem tudja: merre van! — kezdé újra Signora Vinetti.

Lilia lassan levonta kezeit arcáról s levert tekintettel nézett az állatszelditőnő szeméibe.

Arcaán halvány színe, testtartásának bágyadsága és tekintetének őszinte szomorúsága meggyőzni látszottak a rőt hajú nőt, hogy állítása nem hazugság.

Bársonyos szemei lassanként elveszték fényüket; ajkai körül eltűnt ama különös mosoly, melyet egy prédája fölött álló vadtól látszott eltanulni.

Néhány lépést tett Lilia felé s előtte megállva, — miközben tekintetét még folyton ennek bánatos vonásain legetteté — lassanként a csöndes meglepédesnek azon kifejezése ült arcára, mely a nőknél mindig észlelhető, ha vetélytársnoiket megalázhatták, vagy ha ezeket szerencsétlenségükéről tanuskodó, elborult vonásokkal látják magok előtt.

— Most már hiszek szavainak, — kezdé aztán az asztal mellett egy széken helyet foglalva; — s minthogy csakugyan szálamomra méltóbbnak látszik, mint én — kit legalább nem ejtett kétségbe a csapás — akarom, hogy mondja el történetét.

Mintán az állatszelditőnő helyet foglalt, Lilia is nem annyira visszaült, mint inkább visszarogyott székére.

Kristoff úr hasznára fordítva azon körülményt, hogy reá a jelenlevők közül senki sem figyelmeztet, egy, az ajtóval szemben álló, magas támlájú hencserhez közeledve, kényelmesen elhelyezkedett azon.

Ugy nézett ki ott a ruganyos párnákra fölvont kurta lábszáraival és borzas, kíváncsian előre nyújtott fejével, mint a sühederré váló kezdő fű, ki már szégyenli ugyan szemtől-szemben helyet foglalni a kisebb testvéreinek mesét mondó dajkával, de azért a mesemondó árnyékába vonulva, minden erejéből azon van, hogy a kimondottakból egyetlen szót se veszítsen el.

— Ne kényszerítsen erre, asszonyom! — esengett Lilia, soványka ujjait egymásba fonva. — Csak néhány napja, hogy egy nagy betegségből fölüdültem, de ha az elbeszélés közben mindazt még egyszer át kell élnem, mi előbb öntudatomtól fosztott meg, úgy valószínűleg meg fogok halni.

Hangjából annyi bensőség és fájdalom beszélt, hogy Kristoff úr már csaknem szót emelt a szenvedő nő érdekében; de mégis jobban megfontolva magát; hallgatott.

(Folytatása következik.)